

ETIKA

ETIKA

Etika na radnom mjestu

- Etika je grupa moralnih principa ili set vrijednosti koje definišu ili nas usmjeravaju ka pravom izboru

Etika na radnom mjestu

- Etika je nevidljivo ponašanje neke osobe koja se potpuno otkriva u svom odsustvu

- Tačnost
- Odgovornost
- Integritet & lojalnost
- Timski rad
- Pozitivan stav
- Profesionalizam

- Dobro ponašanje se cijeni

Ovo na prvi pogled može izgledati kao izazov!

Etika na radnom mjestu

Etika na radnom mjestu

„I prošao si svoj najteži ispit ako je čovjek u ogledalu tvoj prijatelj”

D. Wimbrow

Etika na radnom mjestu

Etika nije...

- samo osjećanja i savjest
- isto što i religija
- samo slijediti zakon
- slijediti "što svako radi"
- tehnologija ili nauka: ono što može biti urađeno

Etika na radnom mjestu

Šta je etika?

- Etika je ono kako se ponašamo, standardi koje sami održavamo
- Etika je kako se odnosimo jedni prema drugima, čak i ono što ne znamo ali ponašanja koja promovišu ljudsko blagostanje i dobro
- Biznis etika je studija standarda biznis ponašanja koji promovišu ljudsko blagostanje i dobro

Etika na radnom mjestu

Etika je...

- kako djelujemo kao pojedinci
- kako struktuiramo mapu organizacije i njen posao
- kako struktuiramo našu zajednicu, naše zakone, naše sisteme
- standard(i) ponašanja koji nam govore šta bi ljudi trebali raditi u njihovom osobnim i profesionalnim životima
- etika i etički standardi se primjenjuju pojedinačno, ali i na organizaciji i društvu u cjelini

Biznis etika je...

- kako djelujemo kao pojedinci u biznisu
- kako struktuiramo našu biznis organizaciju i način na koji radi
- kako struktuiramo našu biznis zajednicu, naše zakone koji utiču na biznis, naše sisteme

Uvijek radi ispravno.
To će neke zadovoljiti a
ostale oduševiti.

Mark Twain

Etika na radnom mjestu

Neizbježne etičke dileme za osobe u javnim poslovima kao što su:

- konflikt interesa
- pokloni
- privatni život javnog službenika
- "cijela istina"
- povjerljivost
- konflikti sa osobnim uvjerenjima
- odnosi sa sredinom
- percepcija poštenja

Etika na radnom mjestu

Šta se dešava kada se ljudi ponašaju neetično?

- nastaje sumnja
- razara povjerenje
- razara moral
- razbija javno povjerenje

Etika na radnom mjestu

Gradnja etičke organizacije

Kritični elementi

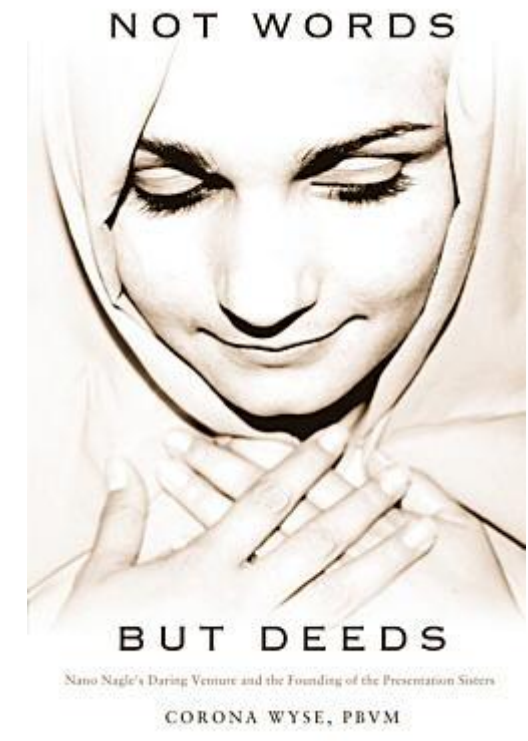
- Doprinos riječima i djelima
 - ✓ alocirati potrebno vrijeme i resurse
- Moralno hrabro rukovodstvo
 - ✓ rukovodstvo od vrha organizacija
- Interakcija sa internim i eksternim zainteresovanim stranama
 - ✓ komuniciranje sa vrijednostima i podvizima
- Osobna prije kolektivne odgovornosti
 - ✓ organizacija je onoliko dobra koliko i svaki pojedinac

Etika na radnom mjestu

Ključne vrijednosti sa etičkim ponašanjem

- poštenje
- poštovanje
- povjerenje
- integritet
- profesionalnost
- odgovornost
- kompetencije (nadležnost)
- dužnost (odgovornost)
- ispravnost

Etika na radnom mjestu

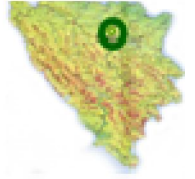
Jedna legenda govori o tri muškarca, koji su nosili svaki po dvije vreće. Ali teret nisu osjećali jednako. Vreće su im, jedna sprijeda a druga straga, visile obješene na drvenoj motki na ramenu.

Upitali prvog čovjeka šta ima u vrećama. Odgovorio je: – Svi moji uspjesi, sva dobra djela mojih prijatelja, sve životne radosti – u vreći su straga. Skriveni od pogleda, završeni, prekriveni lišćem, ne smetaju mi mnogo. U vreći sprijeda imam sve loše i ružne stvari koje su mi se dogodile. Hodam, zastanem često, vadim ih, posmatram, proučavam, mislim šta ću. Stalno sam s njima, i mislima i osjećajima. Stalno radim na njima.

Taj se čovjek često zaustavljao, gledao unazad, mučio se nad sobom i napredovao malo i vrlo sporo.

I drugog su čovjeka upitali isto. Rekao je: - U vreći sprijeda nosim moja dobra djela, spoznaje o vrlinama. Često ih gledam, vadim i pokazujem drugima. Vreća na leđima sadrži moje greške i moje slabosti. Ponesem ih sa sobom kuda god krenem, jer one su moje i ne mogu ih tek tako odložiti na stranu. Usporavaju me, ponekad su veoma teške.

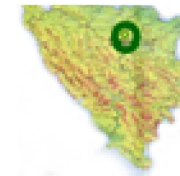
Treći muškarac je odgovorio: – Na prednjoj vreći napisao sam riječ “dobrota”. Prepuna je pozitivnih misli, lijepih riječi, dobrih ljudskih djela, svih dobrih stvari koje sam imao i učinio u životu, misli o mojoj snazi. Ta mi vreća nije teška. Naprotiv, poput brodskih jedara, pomaže mi u kretanju naprijed. A vreća na leđima ima natpis “loša sjećanja” i prazna je, jer sam joj odrezao dno. O svemu što mi se loše dogodilo, o lošim mislima koje ponekad o sebi imam, o zlu koje od drugih čujem, razmislim svaku noć, pokajem se za svaku loše izgovorenu riječ, zamolim Boga da mi oprost i borim se da se takvo što ne ponovi, a onda ih bacim u tu vreću. Kroz rupu to ode zauvijek. Ja sam slobodan. Ja nemam tereta koji bi me usporavao u hodu.

Etika na radnom mjestu

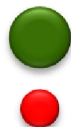
Kako donosite etičke odluke?

- razmotriti činjenice
- "hodati u cipelama" onih na koje se odluka odnosi
- razmotriti opcije
- proučiti opcije:
 - ✓ više dobrog nego lošeg?
 - ✓ podržava prava?
 - ✓ tretira ispravno svakoga?
 - ✓ najbolje za zajednicu?
 - ✓ može li se odluka braniti javno?

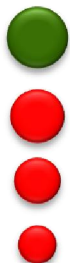

Etika na radnom mjestu

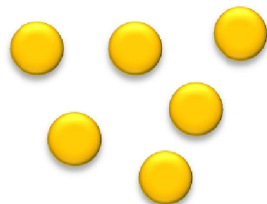
da/ne

izaberi između alternativa

Kreiraj i sortiraj alternative

Sortiraj prioritete

prioritet (težina)

Prioritet... zbir svake alternative naspram kriterija

Prioritet baziran na ograničenjima... Rizik, troškovi, resursi

Realizacija

Etika na radnom mjestu

Želim kupiti auto: golf, renault, toyota

Moji kriteriji:

Ukupni troškova vlasništva 3

Performansa 4

Dizajn 2

Okolina 1

1

OKOLINA

2

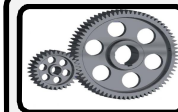
DIZAJN

3

UKUPNI TROŠKOVI VLASNIŠTVA

4

PERFORMANSA

AUDI pobjednik!

Etika na radnom mjestu

Etika na radnom mjestu

Jedna i jedina društvena odgovornost poslovanja je stvaranje profita!

Milton Fiedman (r. 1912)
Nobelova nagrada za ekonomiju 1976

Poslovanje služi društvu, ne samo pravljenju novca!

Dayton Hudston corporate constitution

Etika na radnom mjestu

- 1 Poštivanje zakona
 - 2 Poštivanje drugih u svim situacijama
 - 3 Razmišljamo etički
 - 4 Djelujemo fer
 - 5 Ne pravimo diskriminaciju ni prema kome iz bilo kog razloga
 - 6 Iskreni smo i transparentni
 - 7 Lojalni smo uposlenima
 - 8 Ne iskorištavamo resurse organizacije
 - 9 Mislimo na sigurnost cijelo vrijeme
 - 10 Brinemo o okolini
-

Etika na radnom mjestu

☾ Niko od vas neće istinski vjerovati dok ne bude želio drugome ono što želi samom sebi.

Muhamed s.a.v.s.

⊕ Sve, dakle, što želite da ljudi vama čine, činite i vi njima. To je, doista, Zakon i Poslanici!

Isa a.s. (Isus, Matej, 7:12)

⊛ Sve što je mrsko vama nemojte raditi svojim bližnjim. To je cijeli Tevrat (Tora) a sve ostalo je komentar.

Hillel, Talmud, Shabbat 31a

Ne odnosite se prema drugima onako kako vam je mrsko da se drugi odnose prema vama.

Buda, Udana-Varga, 5:18

Jedna riječ koja donosi osnovu svog dobrog vladanja...
Saosjećajnost! Nemojte raditi drugima ono što ne bi voljeli da bude urađeno vama.

Konfučije, Analekt 15,23

Živi smo onoliko koliko pazimo da zemlja živi.

Prirodna duhovnost

Etika na radnom mjestu

ZLATNO PRAVILO

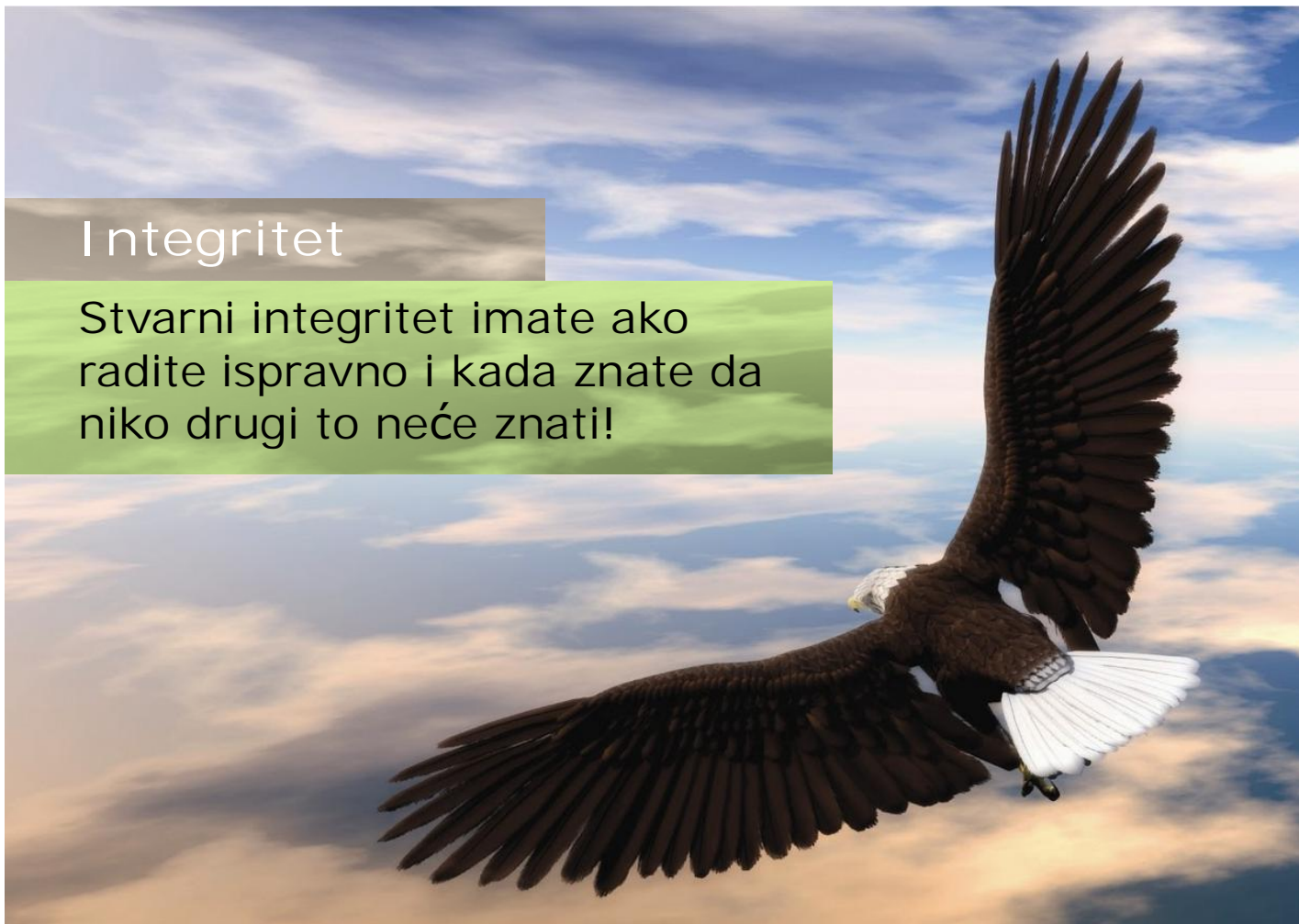
Ne činiti drugima ništa loše je donja granica etike
ali činiti ljudima dobro je bolje!

Etika na radnom mjestu

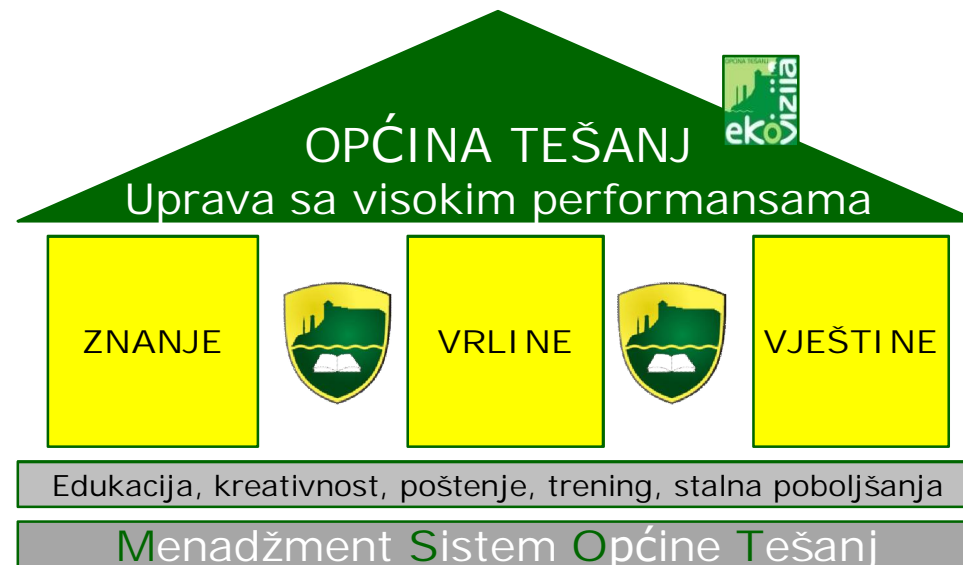
Integritet

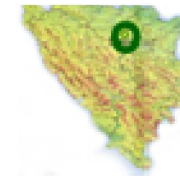
Stvarni integritet imate ako radite ispravno i kada znate da niko drugi to neće znati!

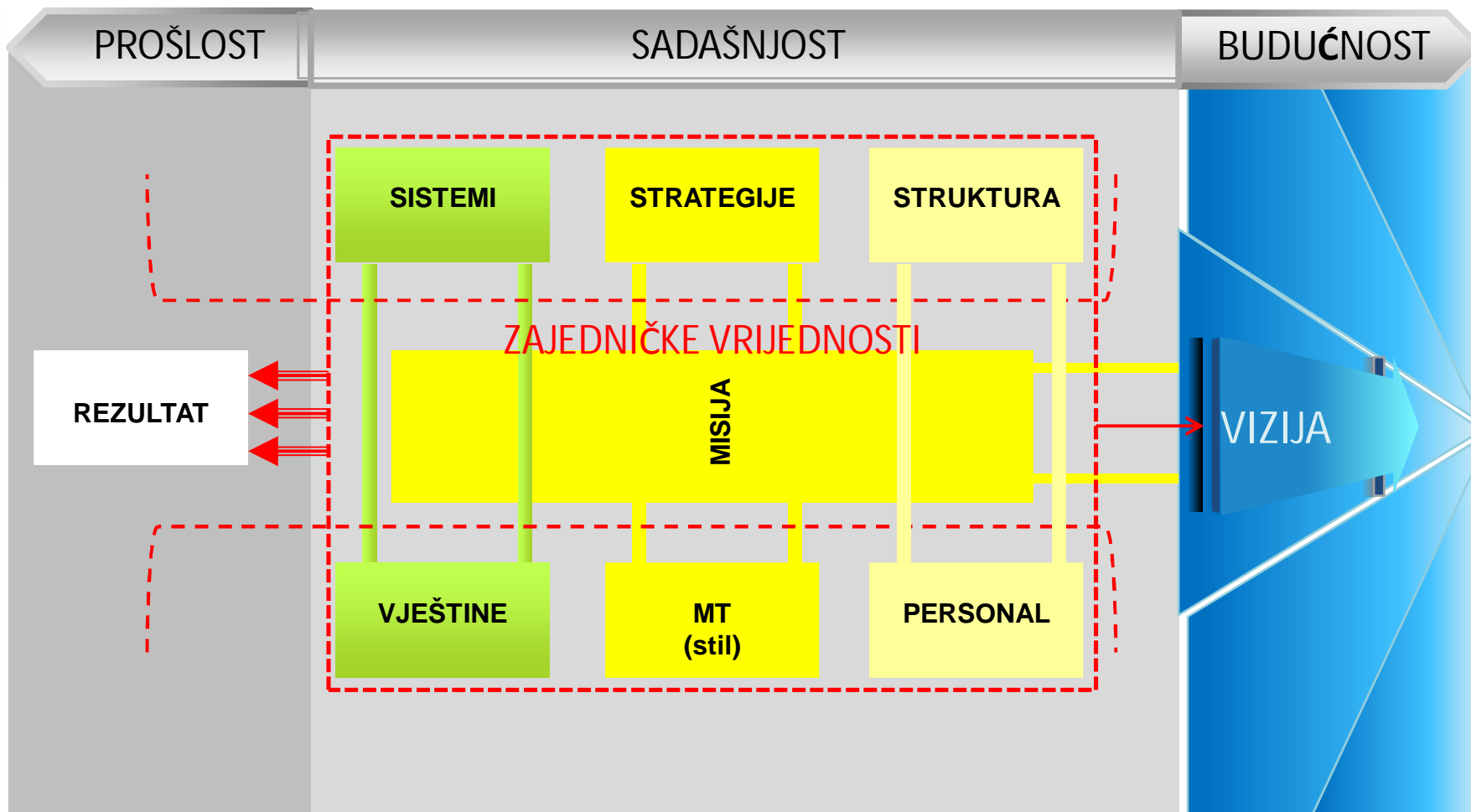

Etika na radnom mjestu

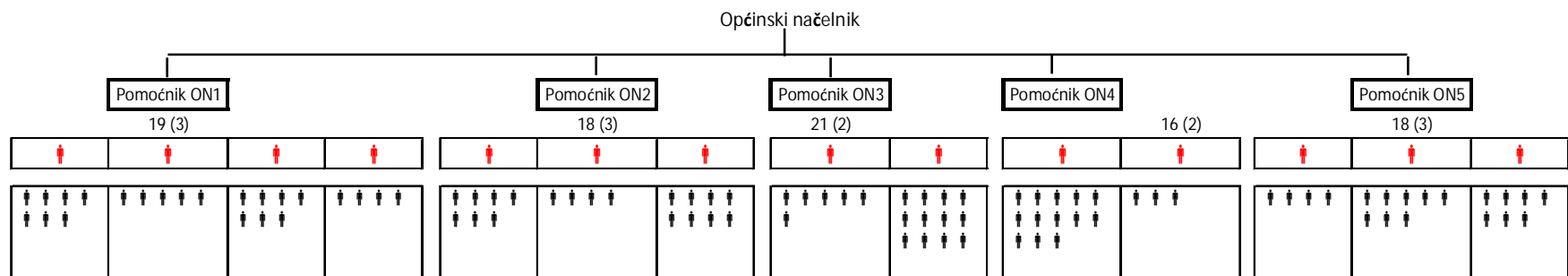

Organizacija

Etika na radnom mjestu

[William Jennings Bryan](#)

Sudbina nije stvar slučajnosti, već je stvar izbora; to nije nešto što treba čekati, već nešto što treba postići."

Etika na radnom mjestu

Etika na radnom mjestu

Organizacija koju gradite, sutra ovisi od **temelja** na kojima stojite danas.

Mi imamo **poštovanje** i djelujemo u skladu sa našim **uvjerenjima** cijeli život.

Karakter je najvažnija **osobina** rukovodioca, ali ne samo rukovodioca.

Imati **karakter** znači uvijek staviti **potrebu organizacije iznad sopstvene** potrebe.

Rukovodilac uvijek preuzima osobnu **odgovornost** za **rezultate** organizacije prema vani ali i svi uposleni prema unutra.